

ධම්ම පදයෙන් අපේ දිවියට

පසුගිය වසරේ ප්‍රථම වාරයේ දී අප පාසලේ ඉහළ ශ්‍රේණිවල සිසුහු තවත් ප්‍රසිද්ධ පාසලක සම වයසෙහි සිසුන් සමග ක්‍රිකට් ක්‍රීඩා තරගයක් පැවැත්වූහ. දෙපිලකට බෙදී ඔවුන් ක්‍රියා කළ අතර දෙපිලේ ම අරමුණ වූයේ ජයග්‍රහණය ලබා ගැනීමයි.

ඒ අනුව ආරම්භයේ සිට ම දෙපිලෙහි ම ක්‍රීඩකයෝ තම ප්‍රතිඵල මත ප්‍රකෝප වන සේ කැගැසීමට ද උසුළු විසුළු කිරීමට ද විවිධ බාධා සිදු කිරීමට ද පෙළඹුණෝ ය. ඒ අනුව දෙපිල තුළ ම එකිනෙකා කෙරෙහි ක්‍රමයෙන් ගොඩනැගුණේ ක්‍රෝධයයි, බලවත් විරෝධයයි. ඔවුන් අතර පෙර

පැවැති සුභදක්වයට ද හානි සිදු වෙමින් පැවැති අතර තරගය අවසන් වූයේ සිදු විය යුතු පරිදි ම එක් පිලක් ජය ගෙන අනෙක් පිල පරාජය වීමෙනි. ක්‍රමයෙන් දෙපක්ෂය තුළ ම ගොඩනැගී තිබුණ විරෝධාකල්ප උතුරා යාමට වැඩි වේලාවක් ගත නොවී ය. එහි දී තරුණ සිසුන් අතර ඇති වූයේ මහා ගැටුමකි. එය සන්සිඳුවීමට ආරක්ෂක අංශවලට හෝ ගිහි ගුරුභවතුන්ට හෝ නොහැකි තරම් විය. මේ අතර අප විදුහලේ ධර්මාචාර්ය ස්වාමීන් වහන්සේ සිසුන් අතරට වැඩම කළහ. උන් වහන්සේ එදා දුන් අවවාදය පහත සඳහන් කරුණු ද ඇතුළත් විය.

ගිම්හානය යනු වැසි නොවැටෙන වියළි සමයයි. අවුරුද්දේයෙන් ගිනිගෙන දූවෙන එබඳු ගිම්හාන සෘතුවේ මුල් අවධියෙහි වන ගොමුවක සොඳුරු සුවඳවත් මලක් පිපී තිබීම අසිරිමත් දර්ශනයකි; ආශීර්වාදයකි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙසු දහම ද එබඳු යැයි බුද්ධ දේශනාවෙහි ම සඳහන් වේ. එම දහම සිත් සනසයි; මිහිරියාව උපදවයි; සසර දුක් නිවයි. ධම්ම පදය යනු එකී සම්බුදු දහම ඇතුළත් ත්‍රිපිටක දේශනාවෙහි සූත්‍ර පිටකයේ බුද්දක නිකායට අයත් ග්‍රන්ථ පහළොවෙන් එකකි.

එහි ඇතුළත් ගිම්හානයෙහි පිපුණු මල් පොකුරක් වැනි බුද්ධ දේශනාවක් මෙසේ ය.

අක්කොච්ඡ මං අවධි මං
 අජ්නි මං අහාසි මේ
 යේ තං උපනස්හන්ති
 චේරං තේසං න සම්මති

(යමක වග්ගය - 3 ගාථාව)

අසවලා මට බැන්නේ ය, මට පහර දුන්නේ ය, මා පරාජය කළේ ය, මා සතු දෙය පැහැර ගත්තේ ය යනුවෙන් යම් අය නැවත නැවත සිතත් නම්, ඔවුන්ගේ වෛරය නොසන්සිඳේ.

අක්කොච්ඡ මං අවධි මං
අජ්නි මං අහාසි මේ
යේ තං න උපනය්හන්ති
වේරං තේසුපසම්මති

(යමක වග්ගය - 4 ගාථාව)

අසවලා මට බැන්නේ ය, මට පහර දුන්නේ ය, මා පරාජය කළේ ය,
මා සතු දෙය පැහැර ගත්තේ ය යනුවෙන් යම් අය නැවත නැවත
නොසිතත් නම්, ඔවුන්ගේ වෛරය සන්සිදේ.

අප ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ ඉහත දැක්වූ ධම්ම පද ගාථා දෙක දේශනා කළේ ථුල්ල තිස්ස තෙරුන් අරභයා ය. උන් වහන්සේ පැවිදි වූයේ මහලු වියේ දී ය. බුදුරජාණන් වහන්සේට සමීප ඥාති සම්බන්ධයක් තිබූ නිසා ථුල්ල තිස්ස හිමියෝ උඩගු වූහ; තමා පැවිද්දෙන් ළාබාලයකු බව නොසිතා ක්‍රියා කළහ; වැඩි මහලු තෙරුන් වහන්සේලාට ගරු නොකළහ; වත් පිළිවෙත් නොදත්හ; ඉටු නොකළහ; තම අඩුපාඩු සකස් කර ගැනීමට උත්සාහයක් ද නොගත්හ. බුදුරජුන්ට සමීප ව සිටිමින් මියුරු ආහාර වළඳා පෘෂ්ඨිමත් සිරුරකින් යුක්ත වූ උන් වහන්සේ ථුල්ල තිස්ස නාමයෙන් හඳුන්වනු ලැබූහ. ජේතවනාරාමයට නිතර පැමිණෙන ආගන්තුක හික්ෂුන් වහන්සේලා ථුල්ල තිස්ස හිමියන් පැවිද්දෙන් බාල බව නොදන වැඳුම් පිදුම් ගරු සත්කාර ආදිය කළහ. උන් වහන්සේ ද තම නොදනුවත්කම හා උඩගුකම නිසා ඒ වැඳුම් පිදුම් පිළිගත්හ. දිනක් මේ වැරදි ගතිපැවතුම් පෙන්වා දෙමින් එක් තරුණ හික්ෂු නමක් ථුල්ල තිස්ස හිමියන්ට අවවාද කළහ. එය තමන්ට පරිභව කිරීමක් සේ සිතු ථුල්ල තිස්ස හිමියෝ කෝප වූහ; වහා බුදුරජුන් වෙත ගොස් පැමිණිලි කළහ. සියලු තොරතුරු විමසා බැලූ බුදුරජාණන් වහන්සේ නවක හික්ෂුවක් ලෙස ඉටු කළ යුතු වත් පිළිවෙත් ඉටු නොකිරීමත් ගරු කළ යුත්තන්ට ගරු නොකිරීමත් වැරදි බව ථුල්ල තිස්ස හිමියන්ට පෙන්වා දුන්හ; තමන් සිදු කළ වැරදි ක්‍රියා හික්ෂුන් වහන්සේලා ඉදිරියේ පවසා සමාව ගන්නා ලෙස අවවාද කළහ. එහෙත් උන් වහන්සේ උතුම් බුදු වදන පවා නොපිළිගෙන දිගින් දිගට ම වෛරී සිතුවිලිවලින් යුක්ත ව විසූහ. ඒ නිමිති කොට බුදුරජාණන් වහන්සේ ඉහත ධම්ම පද ගාථා යුගල දේශනා කළ සේක.

පළමු ගාථාවෙන් කියැවෙන්නේ ලෝකයේ සාමාන්‍ය ස්වභාවයයි. මිනිස්සු මෙබඳු ප්‍රශ්නවල දී එකිනෙකාට චෝදනා කරති; අක්‍රෝෂ පරිභව කරති; මා පැරදුවේ යැයි වෛරී සිත් ඇතිකර ගනිති. නැවත නැවත සිහි කිරීමෙන් එම වෛරය දියුණු වේ; නොසන්සිදේ.

බෞද්ධ පිළිවෙත වන්නේ අසවලා මට බැන්නේ ය, මට ගැසුවේ ය, මා පැරදුවේ යැයි නැවත නැවත නොසිතීමයි. එය වෛරය සන්සිදීමට හේතු වේ. තමාට අක්‍රෝෂ පරිභව කිරීම් ආදිය ගැන නැවත නැවත සිතීම, ඒ නිසා ම වෛරී සිතුවිලි ඇති කර ගැනීම ආදියෙන් සිදුවන්නේ තමන්ගේ සිත අපිරිසිදු වීමයි. සිත අපිරිසිදු වීමෙන් තමන්ට සිදුවන්නේ අයහපතකි. වෛරය ක්‍රෝධය අඩු වූ තරමට සෙත සැලසෙන්නේ සමාජයට පමණක් නොවේ; තමන්ට ද එයින් ඉමහත් සෙතක් සැලසේ.

මිතුරු මිතුරියන් හා වැඩිහිටියන් සමග ජීවත් වීමේ දී මෙවන් අවස්ථාවලට මුහුණ දීමට ඔබට ද සිදුවිය හැක. උදාහරණයක් ලෙස පිල් බෙදී කරන ක්‍රීඩාවකට අවධානය යොමු කරමු. ක්‍රීඩාවේ අවසාන මොහොත දක්වා ම දෙපිලේ ම අරමුණ කෙසේ හෝ ජයග්‍රහණය කිරීමයි. ඒ අනුව ප්‍රතිවිරුද්ධ පිල ප්‍රකෝප වන සේ කෑ ගැසීම, උසුළු විසුළු කිරීම, රැවටීම හා ඔවුන්ට විවිධ බාධා සිදු කිරීම දැකිය හැකි ය. මෙවැනි ක්‍රියාවලින් වැළකීම බෞද්ධ දරුවන් වන අපගේ වගකීමයි. තරග අවසානයේ ජය පරාජය එක සේ විඳ දරා ගැනීමට අපට හැකියාව තිබිය යුතු ය. කිසිදු ආකාරයක ගැටුමක් ඇති කර නොගත යුතු ය. අවසානයේ දෙපිල ම එකිනෙකාට සුබ පතා සතුටින් නික්ම යා යුතු ය.

අපට නිතර නිතර ගුරුවරු මෙන් ම දෙමාපියෝ ද අවවාද කරති; වැරදි පෙන්වා දෙති. එබඳු අවස්ථාවක මට බැන්නේ ය, ගැසුවේ ය යැයි අක්‍රෝෂ පරිභව කරමින් වෛරී සිතුවිලි ඇති කර ගැනීම අපේ ම අයහපතට හේතු වේ. ශිෂ්‍ය නායක නායිකාවෝ ද, මිතුරු මිතුරියෝ ද අපේ වැරදි නිවැරදි කරමින් ඇතැම් විට මග පෙන්වති. එවන් අවස්ථාවල ද ඉවසීමෙන් යුතු ව අවවාද පිළිගෙන මෙමිත්‍රී සහගත ව ක්‍රියා කිරීමට අප හුරු පුරුදු විය යුතු ය. බොහෝ විට සමාජයේ ගැටුම් ඇතිවන්නේ මිනිසුන් එකිනෙකාට අක්‍රෝෂ පරිභව කරමින් ක්‍රියා කිරීමෙනි. වෛරයෙන් වෛරයට යාමෙනි. එකිනෙකා පැරදවීමට ක්‍රියා කිරීමෙනි. එබැවින් ගුරු දෙගුරුන්ගේ අවවාද පිළිගෙන අනතිමානී ව කටයුතු කළ යුතු ය. එයින් අමනාපකම් සන්සිදේ. එය අනාගත ජීවිතයේ යහපත පිණිස ම හේතු වේ.

අප මහ බෝසතාණන් වහන්සේ දුෂ්කර ක්‍රියා අතහරිමින් සුඡාතාව පිළිගැන්වූ කිරිපිඬු වළඳා රන් පාත්‍රය ගංගා නම් ගඟෙහි පා කළ විට එය උඩු ගං බලා ගිය බව අප අසා ඇත. එයින් සංකේතවත් කළේ ගඟ පහළට ම යන හෙවත් යටි ගං බලා යන දහමක් බුදුවරුන් දේශනා නොකරන බවයි. බුදු දහම අනුසෝතගාමී නොවේ; යටි ගං බලා යාමට මග පෙන්වන්නේ නැත. වෛරයෙන් වෛරයට යන මිනිසුන් තැනීම බුදුරජුන්ගේ අපේක්ෂාව නොවී ය. බුදු දහම පටිසෝතගාමී ය; එනම් උඩු ගං බලා යාමට මග පෙන්වන්නකි. ඒ අනුව බෞද්ධ දරුවන් වන අප යා යුත්තේ වෛරයෙන් අවෛරයටයි. ක්‍රෝධයෙන් අක්‍රෝධයටයි. එමගින් වෛරය ක්‍රෝධය නැති නිවුණ ශාන්ත සිත් ඇති අනුන් ප්‍රිය කරන දරුවන් වීමට අපට හැකියාව ලැබේ.

සාරාංශය

- සූත්‍ර පිටකයේ බුද්දක නිකායට අයත් ධම්ම පදය බෞද්ධයාගේ අත් පොතයි. එහි බුද්ධ දේශනා භාරසිය විසිතුනක් ඇති අතර ඒවා වග්ග විසි හයකට සංග්‍රහ කොට ඇත.
- මට බැන්නේ ය, මට ගැසුවේ ය, මා පැරදවූයේ ය, මගේ දේ පැහැර ගත්තේ යැයි නිතර නිතර මෙනෙහි කරන්නාගේ වෛරය නොසන්සිදේ. එසේ නොකරන්නාගේ වෛරය සන්සිදේ.
- ගුරු දෙගුරුන් හා මිතුරු මිතුරියන් දෙන අවවාද උපදෙස් ආදිය පිළිගනිමින් ඉවසීමෙන් හා මෛත්‍රියෙන් කටයුතු කිරීමට අප පුරුදු පුහුණු විය යුතු ය.

ක්‍රියාකාරකම

1. මෙහි ඇතුළත් ධම්ම පද ගාථා යුගල කට පාඩමෙන් ගායනා කරන්න.
2. ඉහත ධම්ම පද ගාථා ඇසුරින් ළමා ජීවිතයට අදාළ ව ආදර්ශ පාඨ හතරක් ලියන්න.

පැවරුම

මෙම පාඩමෙහි සඳහන් ගාථා දෙකෙහි අදහස් වෙන වෙන ම ඇතුළත් වන සේ පද්‍ය දෙකක් නිර්මාණය කරන්න.

පුහුණුවට

1. වරද නොම	දන්නා
කී විට	නොපිළිගන්නා
අපා ගති	වන්නා
අසයි ගුණ දොස් සුගති	වන්නා
2. ගුරුවරුන් සැර	කොට
නුඹෙන් සිදුවුණු	වරදට
දඬුවමක් කළ	විට
ගොසින් නොකියනු ගෙදර	තරහට

(සිරිත් මල්දම)